

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 16. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po 10.—, za ino-
smatvo D 10.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—,
inostri po dogovoru.
Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini

Cena današnje številke 1 Din.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, L. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SRK poštneobmočje
račun št. 11.787.
Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopis se ne vrne.

Naslov

Maribor, torek 27. januarja 1925.

Leto: VI. — Številka: 21.

Tit. Knjižnica Ljubljana

GURIH, 26. jan. (Izv.) Sklepni tečaji.
Pariz 28, Beograd 8.45, London 24.86, Pra-
ga 15.45, Milan 21.20, Newyork 518, Du-
naj 0.0073.

ZAGREB, 26. jan. Pariz 329.50—334.50,
Švica 1175—1185, London 292.40—295.40,
Dunaj 0.0852—0.0872, Praga 181.60—184.60,
Milan 250.60—253.60, Newyork 60.50—61.50.

Hrvatski zajedničarji izzivajo.

Trumbićeva velikohrvatska garda nado mešča radičevce. — Zajedničarska po-
vorka vzklika proti državi. — Krvavi spopadi na zagrebških ulicah.

ZAGREB, 26. jan. Včeraj dopoldne se
je vršil shod Hrvatske zajednice. Kot
glavni govornik je nastopil dr. Trumbić.
Po shodu se je razvila povorka po me-
stu, ki je na več mestih izzvala krvave
spopade. Demonstranti so burno vzklikali

proti državi, kar je med nacionalisti iz-
zvalo odpor. Po prvih spopadih se je raz-
vil pretep med Orjunaši in hanaovci. —
Red je vzpostavil močan oddelek policijs-
ke konjenice. Več oseb je bilo lahko ran-
jenih, 30 po aretiranih.

14 dni pred volitvami.

Minister med volilci. — Politično mirna beogradska nedelja.

BEOGRAD, 26. jan. Tekom zadnjih
dveh dni ni zaznamovati v političnem
življenju nikakih pomembnih dogodkov.
Vodilni politiki se nahajajo večinoma
med volilci na agitacijskih zborovanjih.
Tudi ministrski svet ni imel nobene se-
je. Včeraj je posetil ministrskega pred-

sednika notranji minister dr. Maksimo-
vić in je z njim delj časa konferiral. Da-
nes se je vrnil v Beograd minister Pri-
bičević, ki je imel v Novem Sadu veliko
zborovanje. Takoj po prihodu je obiskal
Pašića in ostal delj časa pri njem.

Boj s kačaki v Diakovici.

Kačaki so napadli našo artilerijsko vojašnico. — Po surnem boju so se umaknili.

BEOGRAD, 26. jan. Po vesteh iz Dja-
kovic je včeraj okoli 40 mož broječa
tolpa kačakov napadla nekoliko izven
mesta in blizu meje ležečo artilerijsko
vojašnico. Napadalec so najprej astrelili
stražnika, nato pa so skušali vdreti v vo-
jašnico in jo zasesti. V tem trenutku pa
so prihiteli vojaki in orožniki ter otvo-
rili ogenj na nje. Skoraj 8 ur so trajali
boji z njimi. Šele po trdovratnem stre-
ljanju se je posredilo, da so jih nagnali
čez mejo. Na bojišču so zapustili več ti-

soš izstreljenih patronov. Tolpo so po-
tem zasledovali, a niso nikogar ujeli, ker
so se kačaki dobro poskrili. V več sum-
ljivih hišah je orožništvo izvršilo hašne
preiskave, ki pa tudi niso bile uspešne.
Oblasti zatrjujejo, da ta kačaki nap-
pad ni treba vzeti resno; po vsaj verjet-
nosti je le manever, s katerim hočejo ka-
čaki odvrti pozornost lokalnih oblasti
od Bajrama Cura in mu omogočiti ubeg
čez naše ozemlje v Belgarijo.

Napad na dr. Krafta.

Predsednik nemške stranke težko ranjen.

BEOGRAD, 26. januarja. Včeraj popoldne
se je predsednik nemške stranke dr. Kraft
peljal z avtomobilom v Novi Signac pri No-
vem Sadu. Ko je s svojim spremstvom izsto-
pil pred občinsko hišo, mu je prišlo iz hiše
nasproti več Srnaovcev, ki so začeli prišedse
napadati in zlostavljati. Dr. Kraft je bil ba-
je

težko ranjen. Proti temu napadu je protesti-
ral pri notranjem ministru bivši nemški po-
slanec dr. Teubel. Na vprašanje nekega no-
vinarja, kaj sodi o tem incidentu, je notranji
minister odvrnil, da še nima nobenega poro-
čila, skrbel pa bo, da se bodo taki pojavi v
bodoče preprečili.

SPORTNA NEDELJA.

DUNAJ, 25. januarja. Graški »Sturm« je
bil v tekmi z dunajskim Sportklubom težko
porazen. Rezultat 5 : 0 (2 : 0). — Tekma
Wacker—Gradjanski je končala z izidom
2 : 1 (1 : 0).

ZAGREB, 25. januarja. Dunajski »Rapid«
je imel tekmo z H. A. S. K. Rezultat 2 : 2. —
»Rapidova« tekma s »Concordia« je končala
z rezultatom 2 : 1. — Dunajski »Slovan« je
igral za praško »Sparto« z neodločenim re-
zultatom 1 : 1.

Avtomobilska nesreča pri Arnovžu.

GRADEC, 24. januarja. V soboto zvečer se
je na cesti Arnovž—Sv. Osvald pripetila tež-
ka avtomobilska nesreča. Z lesom natovor-
jeni tovorni avto, ki je vozil na železniško po-
stajo v Arnovžu, je sprejel za kratko proggo
kakih 20 oseb, ki so bile namenjene k neke-
mu plesu. V Ferdinandstalu je avto zavozil
proč s ceste in se prevrgel. K sreči so ljudje
hitro poskakali na tla, vendar pa je nekega
krčmarja iz Arnovža ubilo, dva sta bila težko
ranjena, več pa jih je dobilo lažje po-
škodbe.

Zinovjev obdolžen tatvine.

PETROGRAD, 25. januarja. Čeka je dobila
ukaz, naj preišče hiše sedanje in prejšnje lju-
dice predsednika III. Internacionale Zinov-
jeva. Izvršena je bila jako stroga preiskava.
Rezultat je presenetljiv. V stanovanjih Zi-

novjevih ljubic so našli dragocene slike, sre-
brnino in druge predmete, ki so izginili iz
francoskega poslaništva. Javno dolže Zinov-
jeva, da je dal te predmete skozi okno na
skrivaj odstraniti iz dotlej zapečatenih pro-
storov francoskega poslaništva. Nato jih je
delil med svoje »prijateljice« kot nagrado za
razne usluge.

Dva važna izuma.

Newyork, 25. januarja. Predsednik Wire-
Radiokompagni Hough je izjavil, da se je
družbi po dve leti trajajočih poizkusih poste-
čilo izumeti aparat, ki prenaša električno
luč brezžično. Družba bo že prihodnji mesec
dala aparate svojim članom v najem.

BERLIN, 25. januarja. Snoči se je vršil na
Bodenskem jezeru poizkus z iznajdbo inž.
Liebetrana, ki bo — če bo vse šlo po sreči —
preprečila potapljanje ladij. Iznajditelj je po-
topil poizkusni čoln, natovorjen s težo 300 kg,
namestivši vanj iznajdeni aparat, ki je moral
iztlačiti vodo iz čolna in ga zopet dvigniti
kvišku. Čez eno uro bi se moral čoln polaviti
znova nad vodo. Poizkus je uspel, kajti ne-
kaj minut čez eno uro je bil čoln na gladini.

Jugoslov.-albanska meja odprta.

BEOGRAD, 26. jan. Meja napram Al-
baniji, ki je bila izza zadnjih dogodkov
v tej deželi z naše strani zaprta, je gle-
de na prijateljske izjave, ki jih je dal
Ahmed beg Zogu v albanskem parlamen-
tu, zopet odprta.

Za skupno narodno fronto.

(Govor dr. Fr. Lipolda na shodu 23. tm. v Mariboru).

Volitve v Narodno skupščino, pred
katerimi stojimo, so posebno znamenite
in presegajo daleč važnost drugih takih
volitev vsled razmer, v katerih je prišlo
do razpusta stare Narodne skupščine in
vsled okolnosti, ki o povzročile te volit-
ve. Jugoslovanska nacionalna smer je
trčila v vedno bolj v ofenzivo prehaja-
joči separatizem. Ni opasna borba tudi
za temeljne upravne principe in celo tu-
di ne za ustavna vprašanja, če je tudi
nasprotnik patriot. Opasna pa mora
stvar postati za državo, če naj bi bil
poklican k sodelovanju pri razrešitvi ta-
kih vprašanj mož, ki predstavljajo državi
sovraženi pokret. Ne more in ne sme pri
takih vprašanjih soodločati sovražnik
domovine. Opasna je morala radi tega
postati igra, ko je Davidovičev kabinet
bil odvisen le še od milosti Radičevce. —
Ob razpisu volitev je bilo vprašanje
stavljeno enostavno: ali za konsolidaci-
jo notranjih razmer, za močno edinstve-
no državo, ali pa za kaos, ki ga pred-
stavljajo sovražniki države. Volilna
borba je označena v dveh linijah: jugo-
slovanska nacionalna in linija separa-
tistov, ki ji dajejo barvo Radič, Korošec
in Spaho. Vse druge nijanse zginevajo,
vse drugo so le hote ali nehoti pomožne
čete separatizma.

Iz teh širokih vidikov smo gledali na
položaj in želeč iskreno domovini dobro,
smo takoj po razpisu volitev sklenili, da
stopimo pred vsem z radikali, ki so skup-
no z demokratski nositelji vlade, v razgo-
voro radi skupnega nastopa pri volit-
vah, da se potem skupno porazgovorimo
tudi z drugimi grupami. Pri prvem raz-
govoru delegatov 15. nov. smo ponudili
radikalom kandidaturu predvsem v dveh
najizglednejših srezih: Maribor levi in
desni breg, nosilca liste smo si pridržal-
vali sami, povdarjajoč, da smo imeli pri
zadnjih skupščinskih volitvah več kot
štirikrat toliko glasov, kakor radikali.
Stali smo pa že od vsega početka na sta-
lišču, da naj bo nosilec liste nacionalno
jako podčrtana osebnost in ne preveč iz-
razit politični borec. Ker smo bili pre-
pričani, da morajo razgovori v najkraj-
šem času voditi do dovoljnega uspeha,
smo sklicali 23. nov. naše oblastno na-
čelstvo in naše zaupnike iz celega volil-
nega okrožja, ki so proponirali za nosil-
ca liste našega dr. Pivka, ki je bil pred-
ložen ministrskemu komitetu radikalov
in demokratov v odobrenje. Radikali so
skupni nastop onemogočili. Znano je nji-
hovo skrajno žaljivo pismo, ki ga je ob-
javil v eksceptu »Tabor« in ki ga je
smatral »Narodni Gospodar« za vmes-
nega, da ga objavi v celoti. Vzlic temu

smo do svojem delegatu nadaljevali po-
gajanja v Beogradu. Vsi merodajni ra-
dikalni voditelji so dr. Pivka priznali in
odobrili kot nosilca liste Narodnega blo-
ka. V Mariboru se je pa ustvarjala lista
sovražstva in neutolažljivih ambicij. Tu-
di ponovno posredovanje našega visoko
spoštovanega voditelja ministra dr. Ku-
kovca je ostalo brezuspešno. Na stvarne
predloge ni dobil odgovora niti on, niti
stranka.

Iz enakih nagibov je nastala tudi dru-
ga lista. Prav je, da je vsakdo točno po-
litično opredeljen, tudi voditelji skup-
nih kulturnih in nacionalnih organiza-
cij naj ne bodo politično brezbarvni. Tu-
di oni morejo biti izrazito politične o-
sebnosti, če uživajo vsestranski ugled.
Nedopustna je pa izraba pozicije v na-
cionalni organizaciji v osebne politične
špekulacije. Nam vsem je Jugoslovans-
ka Matica iskreno pri srcu, zato mora-
mo z vso odločnostjo odklanjati ekstra-
ture njenega predsednika, ravno tako,
kakor moramo odklanjati poskus gosp.
Aljančiča, da izrablja zaupanje, ki ga je
imel kot predsednik »Društva hišnih na-
jemnikov«, za svoje politične poskuse.

Veliko uvidevnost in razumevanje
položaja je pokazala SKS za Maribor-
sko oblast, ki je stopila v skupno fronto.
Skupno ž njo in z velikim delom ra-
dikalov smo ustvarili Narodni blok. Z
vseh strani se strelja na našo linijo. —
Uporabljajo se vsa tudi najogabnejša
sredstva. »Pogodbe«, ki jo je prinesla
»Straža« in ki nosi datum 19. nov. se
pozna, da jo je falsifikator pisal v letu
1925, ker se nahaja v nji pomota, da je
dvakrat zapisano mesto 1924 pa 1925. Ta-
ke pomote se zgodijo pri pisanju letnice
le v začetku novega leta. Naše poizved-
be bo falsifikatorjih nam kažejo, da
gre smer za njimi v one vrste, ki so
skupni nastop napredne fronte onemo-
gočile.

Demokratska stranka je ureditvi n-
radniškega vprašanja poklanjala vedno
svojo največjo pažnjo. Uradniško vpra-
šanje še daleč ni urejeno. Vse delo, ki se
je do sedaj opravilo, je najožje zvezano
z zastopniki demokratske stranke. Zato
bodo tudi njeni kandidati prej vredni za-
upanja uradništva, ko pa ljudje, ki še
niso za uradništvo ničesar storili.

Važnost pridobitnih slojev je pod-
črtana s kandidaturu odličnega pozna-
valca naših godoparskih prilik, gosp.
Mohoriča v Ljubljani.

Delo po deželi se lepo razvija. Naj tu-
di mestna inteligenca posveti vse svoje
sile za dober upeh dobre stvari.

Volilno gibanje.

V ORMOSKEM OKRAJU

sta se vršila volilna sestanka na Anu-
ču in pri Sv. Bolfenku na Kogu. Prvi
je bil pri Anušeku in sta na njem
govorila gg. Petovar in Grivec, drugi pa
je bil na Kogu pri g. Zadržavcu. Govorili
so gg. Kejžar, Robič itd.

SPORAZUMAŠE JE PRIČELO BITI SRAM?

Danes pustijo deliti po Mariboru le-
take, na katerih se opravičujejo, zakaj
zborujejo v Mariboru v klerikalni dvo-
rani. Gospodje se naj ne opravičujejo
radi te malenkosti, ki je sama na sebi
sicer značilna kakor tudi dejstvo, da jim
je prve volilne lepake natisnila kleri-
kalna tiskarna ter da sta jim »Straža«
in »Slov. gosp.« posvečala cele kolone za
hvalisanje Markovića, Rogliča in tova-
rišem. Vse to še morda lahko pred lahko-
vernim svetom opravičujejo. Opravičeti in
izbrisati pa ne morejo greha, da bode ti-
stih par stolin ali rečeno par tisoč gla-
sov, ki jih dobijo NSS-ariji pod spraz-
zumaško firmo buržuja Markovića, od-
danih izključno v korist klerikalcem. Da
2000 NSS-arijev ne dobi količnika, je jas-
no. Za teh 2000 glasov, oddanih brez-
plodno za Markovićevo listo, dobe kleri-

kanci lahko en mandat več. Da ji do te-
ga hoče pripomoči prof. Ribarić, bivši
klerikalni poslanec v Istri, ki ga vidite
stalno v Vesenjškovi družbi, nam je
jasno kot beli dan. Samo mnogim našim
inteligentom noče biti jasno. Pa jim bo
— če ne prej — po volitvah!

V GORNJERADGONSKEM OKRAJU

so se vršili v nedeljo 25. tm. shodi kan-
didata Zemljiča v Gornji Radgoni,
Apačah, Žepovcih itd. Na vseh shodih ga
je spremljal tudi g. dr. Müller in so bili
vsi shodi lepo ogledalo ljudskega mi-
šljenja, ki se odvrta od praznih gesel
k resnemu in stvarnemu presojanju po-
ložaja.

NASA MARIBORSKA MANIFESTA- CIJA ZA NARODNI BLOK.

V zadnji številki smo objavili poro-
čilo o našem mariborskem shodu, v ka-
terem so bila navedena izvajanja govorn-
ikov le v kratkih nepopolnih izvlečkih.
Danes prinašamo na uvodnem mestu go-
vor dr. Lipolda v celoti.

NARODNI BLOK JE FUČ IN FERTIK
tako je vpil znanj politični enjavečar g.
Ivan Roglič na sporazumaškem shodu v
Celju. Možakar se že očitno čuti v glo-

gi poslanca, 8. febr. mu prinese bridko razočaranje.

POZOR PRED KOMUNISTIČNO-REPUBLIKANSKIMI AGENTI!

Pišejo nam: Plačani republikanski agenti skušajo v Mariborski okolici begati volilce z volilnimi shodi. V Radvanju so bili minulo soboto nabiti rudeči lepaki: Vabilo na volilni shod v nedeljo dne 25. jan. ob 4. uri v Lobnikovi gostilni. Dnevni red: Volitve in Delavsko-Kmetki-Republikanski blok.

NARODNI BLOK V ŠMARSKEM OKRAJU

V petek zvečer je imel Narodni blok lepo uspešno zborovanje v Smarju pri Ješah. Navzočih je bilo častno število volilcev, ki so z velikim zanimanjem poslušali izvajanja srežkega kandidata g. Drofenika, ki je v daljšem govoru utemeljeval svoje politično stališče. Za njim je govoril g. prof. Mravljak o potrebi skupnega nastopa ter o narodni in državni misli. Obema govornikoma so zborovanci navdušeno prisluškali. Shod, ki ga je vodil g. dr. Hrašovec, je bil zaključen v najlepšem razpoloženju. Pozicija Narodnega bloka v šmarskem okraju je od dne do dne trdnješa.

USPELI SHODI V CELJSKI OKOLICI.

V nedeljo 25. t. m. dopoldne je imel srečni kandidat Narodnega bloka g. Drofenik lepo zborovanje na Ponikvi. Ob 3. uri popoldne pa se se sestali številni volilci v kandidatušem domačem kraju v Lokarjih pri Št. Jurju ob juž. žel. Govor g. Drofenika je bil sprejet s splošnim odobravanjem. Govorila sta tudi gg. Prekoršek in Zlotišek ml.

BRATSKI SPORAZUM POD KLERIKALNIM DEŽNIKOM V CELJU.

V soboto zvečer je priredili tucetvini bratski sporazum v celjskem Narodnem domu prve volilne vaje. Zbralo se je okoli 750 ljudi, večinoma pristajali drugih strank. Mirne duše lahko rečemo da je bila ena tretjina klerikalcev; celjski klerikalni občinski svet je prišel korporativno. Videti je bilo tudi nekoliko nemških tujcev, seveda ni marjalec tudi radovednežev. Govoril je mariborski R. Lič, ki se je hvail da je pobasal skoraj že vse mariborske volilce v svoje raho (celjski klerikalci so napravili nekako pisel obraz, češ kaj bo, če se ta Prdavs še v Celju vzbudi in porasta klerikalce). Za zadnjim tudi socialnom. Rozličem je govoril profesor Boža Markovič. Njegov govor je bil stvarnejši.

RAVNIKOVI UPORNIKI V CELJU.

Včeraj, v nedeljo dopoldne so v Narodnem domu zborovali pristajši dr. Ravnikove frakcije NRS. Zbralo se je okoli 80 ljudi, med njimi samo okrog 30 pristajalcev radikalcov, ostalo pa radovedneži. Gromovnika dra. Ravnika ni bilo na shod, zato se je spustil v govor srežki kandidat Ivan Ribar, ki si je govor lepo napisal na papir, a ga ni znal prebavo, pristajši pa so bili v hudi zadregi. Govoril je tudi bivši klerikalec Grafenauer, ki je v svojem govoru povdarjal, da je belj za Protičevo nego za Pašičevo tezo.

DR. PIVKOVI NEDELJSKI SHODI.

Včeraj je imel nosilec liste Narodnega bloka dr. Pivko dva lepo uspela shoda. V Slov. Gradcu je govoril dopoldne pred veliko množico volilcev in žel zaslužen odobravanje, zakaj videlo se je, da so mu šle besede iz postenega srca. Za njim sta govorila srežki kandidat Podlesnik in prof. Mravljak iz Celja, slednji o potrebi agitacije za Narodni blok.

Ob 20. uri se je vršil v Šoštanju v Sokolskem domu impozantan shod Narodnega bloka. Že dolgo ni Šoštanj videl takega shoda. Glavni volilni govor je imel dr. Pivko, za njim pa je govoril še prof. Mravljak. Nato se je oglašil k besedi rudarski uradnik Kurnik iz Velenja, ki se je v imenu tamošnjih rudarjev s toplimi besedami zahvalil ministru dr. Zerjavu, da je izposloval rudarjem posebno ugodno rudarsko zavarovanje. — Narodni blok ima v Šoštanju in okolici najlepše izglede.

Vmes med obema shodoma se je vršil v Misljanku ob 14. uri dobro obiskan volilni sešatek, na katerem sta poročala dr. Pivko in Podlesnik.

V PESNICI PRI MARIBORU

se je vršil v nedeljo popoldne volilni shod Narodnega bloka pri Kerenčiču. Govoril je srežki kandidat dr. Lipold Mermoljev sin si je pripeljal par fantov, ki so razgrajali in govorili s stoli. G. Mermolja, žal nam je, da se podajate Vi s sinovi na to opolzko pot proti Narodnemu bloku. Pomnilsi homo! Shod se je seveda izvršil v kljub razgrajajem in pametni ljudje so si napravili sodbo o »kmetki« ideji, ki jo Mermoljevi učenjaki razgrajajo s — »oh!».

Doma in po svetu.

— Sramotna Radičeva pogodba z Madžari, ki jo je včeraj objavilo ministrstvo notranjih del, je vzbudila veliko senzacijo in zlasti v krogih Radičevih srbskih braniteljev globoko pobitost. Zaman se trudi »Hrvat« z nekaterimi drugimi listi, da bi označil to pogodbo za falzifikat. Radič je ob aretaciji izrecno zahteval, da naj se ugotovi, da pogodba ni bila sklenjena. To mu nazadnje lahko tudi verjamemo. Vendar pa njegova krivda s tem ne ugasne. Načrt izdajalske pogodbe s tisočletnim sovražnikom Hrvatov se ne da izbrisati; tu je in ostane zapisan za vedno. Bedasto je trditi, da je Radič skrival v svoji luknji nevarne falzifikate. Kdo bi naj ponaredil tako listino? Mar Radič sam, zato, da bi ga lažje preganjali, kadar bi ga aretirali in listine zaplenili? Kako abotna misel! Ne, sramotna pogodba z Madžarsko je posledica celotne radičevske politike. V nji so izvedena načela, ki so vodila Radičevce za boj proti tej državi že od l. 1919. sem. To je pravi obraz radičevske politike v zunanje-političnem zračalu. Dejstvo je, da so Radičevci v slepi mržnji do Srbov veliko preje iskali zvez s sovražniki Hrvatov nego s Srbi in Beogradom. Jasen dokaz zato nudi že prosluli memorandum genovski konferenci. Hrv. republikanci so vse do Radičevega neuspeha v Londonu trdno zaupali v uspeh inozemske akcije. Verjamemo, da mora vsak količkaj pošten Hrvat zardeti od sramu, ko čita, o čem se je Radič razgovarjal z madžarskimi zaupniki. Precejšen tepec pač mora biti, kdor noče priznati, da je Radič šel veliko predaleč, da je prezrl, kje je meja med dopustnimi in nedopustnimi oblikami hrvatskega odpora. Vse izmotavanje ne pomaga nič; kar je res je res. Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da je vlada storila eminentno državni akt, ko je udarila po radičevskih pastirjih in razkropila njihovo čredo.

— Kaj vse greši PP režim. O tem neprestano pripoveduje »Slovenec«, ki v svoji volilni gorečnosti ne razločuje več črke od pike, sence od solnca. Tako v zadnji številki »dokazuje«, da so bila pogajanja z Madžarsko prekinjena radi tega, ker je naša vlada ponaredila Radičovo pogodbo z Madžari, pa se Madžari radi tega jeze in se do 28. t. m. ne bodo pogajali. »Slovenec« se to zdi posledice PP režima. O, sveta neumnost! Kaj pa imajo Madžari od tega, da bodo do 28. t. m. kuhali jezo, potem se pa zopet pogajali? Prekinjenje je nastalo zbog diferenc v vprašanju tranzitnih tarifov, ki je zelo važno, dalekosežno in kočljivo vprašanje, pa se ni čuditi, ako ga obe delegaciji temeljito proučujeta. »Slovenec« pa naj le s svojimi falzifikati preneha, kajti skozi vrste se mu pozna, da je njegova obramba Radiča — falzifikat. — Dalje je PP režim zakrivil velik greh napram slovenski Rusiji glede izročitve Wrangelovega brodogoja. Slovanstva Rusija! No, glede Slovanstva si lahko boljševiski in rimski klerikalci podajo roke. Slovanstvo bo ta greh PP režimu pač lahko odpustilo, kadar ne bo več v Rusiji preganjano in pribito na križ.

— Madžarska propaganda v inozemstvu. V Budimpešti je dne 21. t. m. predaval poslanec Bagya v društvu za inozemsko propagando. Opozoril je, da se madžarski interesi najbolj ujemajo z italijanskimi, ker imata oba naroda skupne sovražnike v Slovanih. Madžarska hoče in mora biti še nadalje čvrst klin med severnimi in južnimi Slovani. Tudi Anglija je zaščitnica Madžarov. Prejalsijej mora izbruhniti vojna na Balkanu. Ta vojna bo rešila vse sedanje probleme in Madžarska bo ponovno vstala v svoji nekdanji moči. — Mi razumemo madžarske imperijaliste, ko pravijo, da smo jim Slovani sovražniki. Ne razumemo pa Slovanov, ki rajši iščejo zvez z Madžari nego s Slovani. Žal, da so ti Slovani predvsem separatistični Hrvati. Ne moremo si tega razložiti drugače nego z vplivom suženjskega duha, ki ga podpirujejo besne politične strasti.

— Albanija na poti konsolidacije. Koliko so naši opozicionalci v svoji slepi mržnji do režima udarjali po sami Jugoslaviji, ker je pokazala simpatije do gibanja Ahmeda bega Zogu v Albaniji. S kako gorečnostjo so se zavzemali za Fan Noli in dokazovali, da je ta mož pravi nosilec ljudske volje v Albaniji. Sedanje vesti iz Albanije pa pričajo, da ta dežela prav nič ne čuti odsotnosti monsignora Noli. Narobe! V Albaniji nastopajo vedno bolj normalne razmere in nova vlada se pod vodstvom energičnega Ahmed bega Zogu od dne do dne utrjuje s svojim delom za dobrobit države in ljudstva.

— Kako težka je roka pravice, ki tči na Radiču. »Vreme« javlja, da je bil Radičev ler, ob izročitvi Banskemu stoin težak 9 kg

spis, ki ga ima preiskovalni sodnik dr. Körb-400 gr., v zadnjem času pa je narasel na 12 kg. Težka je roka pravice . . .

— Tudi bolgarski zemljedelci odklanjajo moskovsko kmečko internacionalo. »Zemljedelsko zname«, list, ki ga izdajajo bolgarski zemljedelci emigranti v Pragi, je v zadnji številki odločno odklonil poziv moskovske kmečke internacionale, naj bi se bolgarski zemljedelci priključili Moskvi. Članek, ki ga je spisal bivši minister Obov, naglašja, da bolgarski zemljedelci odklanjajo najodločnejše stike z Moskvo, ker nimajo s komunisti nič skupnega. Moskva je glavna zapreka, da v Bolgariji še vlada reakcija Cankovljeva. Ruski komunisti so bili vsekdar zagriženi nasprotniki kmečkega gibanja. Kmečka internacionala je največji nasprotnik progressa na Balkanu; ona vzdržuje stik z glavnimi prevratnimi silami: s Todorom Aleksandrovim, generalom Protogerovim, Čaulevom in drugimi, hoteč doseči z njih pomočjo »revolucionarno fronto«. Z največjimi zatiralci kmeta nočejo imeti zemljedelci nikakih skupnih vezi. — Tako pravijo bolgarski zemljoradniki. Hrvatski »kmečki« voditelji pa so se mirno zapisali Moskvi ter prodali kmečko gibanje komunistom za skledo — ne leče, ampak obljub.

— Požar pri Gornji Polskavi. Dne 22. t. m. ob pol 14. uri je začelo goret v hlevu pčestnika in mlinarja Franca Smoleja v Oglienšaku. Zgorel je ves zgornji del hleva s senom in raznimi gospodarskimi potrebščinami. Živino so rešili in tudi sosedni hiši se ni nič zgodilo.

— Težka nesreča v dalmatinskem premogovniku. Iz Šibenika poročajo, da se je v premogovniku Siveriču zgodila težka nesreča. Vnel se je neki rov, čigar zgornji del je bil iz oksidirane premoga. Rov se je zasil in so se štirje delavci, ki so bili onstran rova, v težkih mukah zadušili ter deloma zgoreli.

— Zločin slavonskega učitelja. Franjo V. učitelj v Preslatcih v Slavoniji, je bil aretirán, ker je dognano, da je oskrnil 31 šolskih deklic. V. je mlad človek, ki ima ženo in otroka.

— Izvoz našega tobaka. Uprava monopolov še ni prodala tistih 5 milijonov kilogramov tobaka, ki so popolnoma pripravljene za izvoz. Iz prešlih let je nerazprodanih 20 milijonov kg, kar je vredno 600—700 milijonov dinarjev, vsota, ki jo naša trgovinska bilanca zelo čuti. Kakor poročajo iz Beograda, je sklenjena pogodba za izvoz 5 milijonov kilogramov tobaka na Poljsko.

Železnica Krapina-Rogatec.

Širijo se vesti, da je vlada odstavila z dnevnega reda gradbo proge Krapina-Rogatec in se te vesti tudi uporabljajo v agitacijske svrhe pri sedanjih skupščinskih volitvah.

Glasom brzojavnega sporočila ministra za notranje zadeve z dne 22. jan. 1925 so te vesti povsem lažnive in je gradba omenjene proge predvidena v proračunu za leto 1925-1926; minister za promet je tozadevno postavko v proračunu zadržal in jo zadnje dni ponovno potrdil.

Mariborske vesti.

Maribor 26. januarja 1925

VOLIŠČA V MARIBORU PRI VOLITVAH NARODNIH POSLANCEV DNE 8. FEBR.

V smislu kraljeve odredbe z dne 10. nov. 1924 in v smislu zakona za volitve narodnih poslancev za narodno skupščino kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se izvršijo volitve narodnih poslancev za štiriletno skupščinsko periodo 1925—1928

v nedeljo, 8. februarja 1925 od 7. ure zjutraj do 18. ure.

Volilna mesta v mestu Maribor so sledeča: Volišče I: za volilce I. mestnega okraja (notranje mesto) z začetnimi črkami A— v številki L v telovadnici dekl. ljudske meščanske šole I. v Miklošičevi ulici šte. 1;

Volišče II: za volilce I. mestnega okraja (notranje mesto) z začetnimi črkami M— v številki Ž v telovadnici drž. realke v Krekovi ul. 1;

Volišče III: za volilce II. mestnega okraja (graško predmestje) z začetnimi črkami A— v številki L v telovadnici dekl. meščanske šole II. v Cankarjevi ulici šte. 5;

Volišče IV: za volilce II. mestnega okraja (graško predmestje) z začetnimi črkami M— v številki Ž v deški ljudski šoli I. v Razlagovi ul. 16;

Volišče V: za volilce III. mestnega okraja (Melje) v telovadnici dekl. ljudske šole III. v Cafovi ul. 9;

Volišče VI: za volilce IV. mestnega okraja (Koroško predmestje) v deški ljudski šoli IV. v Samostanski ul. 10;

Volišče VII: za volilce V. mestnega okraja (Magdalensko predmestje) z začetnimi črkami A— v številki J v otroškem vrten III. v Valvazorjevi ulici 40;

Volišče VIII: za volilce V. mestnega okraja (Magdalensko predmestje) z začetnimi črkami K— v številki P v telovadnici deške ljudske šole III. na Ruški cesti;

Volišče IX: za volilce V. mestnega okraja (Magdalensko predmestje) z začetnimi črkami R— v številki Ž v deški ljudski šoli III. na Ruški cesti.

Na posameznih voliščih je volilcev: na I. volišču 834, na II. volišču 882, na III. volišču 860, na IV. volišču 937, na V. volišču 799, na VI. volišču 994, na VII. volišču 657, na VIII. na 752, na IX. volišču 622.

Na dan volitev 8. februarja 1925 kakor tudi ob dnevih pred in po volitvah je v smislu zakona za volitve narodnih poslancev prepovedano točiti ali kakorkoli dajati alkoholne pijače.

m O stanovanjski anketi, sklicani od g. velikega župana, se je na široko razpisal v »Straže« gospod, katerega »štile prav dobro poznamo, pa tudi njegove fantazije o rešitvi stanovanjskega vprašanja, s katerimi nas gujavi že več let, ne da bi se bil le za korak približal uresničenju svojih fantazij. Če sedaj g. veliki župan kot realno misleč zedek, ki stanovanjskega vprašanja ni študiral samo za kitajskim obzidjem Maribora, kakor naš gnjavator, ampak osebuo tudi po raznih drugih državah, hoče vprašanje spraviti z mrtve točke fantastičnih načrtov na realno pot uresničenja, to vendar še za resne ljudi ne sme biti povod za smešen napad!

m Ljudska univerza. Nocoj, v ponedeljek ob 19.45 predavanjje g. prof. I. Favajja o uganki življenja v starih verstvih.

m Svetosavska proslava. Ponovno opozarjamo na svetosavsko proslavo in zabavo, ki bo jutri, v torek dne 27. t. m. dopoldan oziroma zvečer v Götzovi dvorani.

m Protituberkulozna liga nas prosi, leta 1922. ob ustanovitvi Protituberkulozne lige v Mariboru je bilo izročenihih cela vrsta blokov različnih osebam, kakor tudi šolskim vodstvom, župnim uradom itd. v svrhu nabiranja članarine in drugih denarnih prispevkov pri dobrotnikih in prijateljih lige. Glasom »seznamka izdanih blokov« se mnogo blokov ni bilo do danes vrnjenih. Da se spravi zadeva v red, naj vsi oni, ki še imajo kak blok, tega vrnejo z nabranim denarjem vred najpozneje do 1. marca t. l. ravnotako tudi prazne bloke, vse na naslov »Protitub. lige v Mariboru« ali naravnost blagajniku dr. Bogumilu Pavliču, finanč. tajniku v Mariboru.

m Prebivalsko štetje v Mariboru za l. 1924. O nedavno izvršenem ljudskem štetju v Mariboru na podlagi stanja 1. dec. 1924. je sestavljena sledeča statistika: Moških prebivalcev je 13.178, ženskih prebivalcev 15.201, torej skupno 28.379. Po narodnosti: Jugoslovanov 26.872, Nem. Avstrijcev 663, Čehoslovakov 419, Italijanov 244, Rusov 72, Madjarov 41, Nemcev 29, Francozov 7, Poljakov 12, Švicarjev 6, Angležev 6, Amerikancev 6, Grka 2. Pri tem niso vračunane vojaške osebe in v moški kaznilnici in jetnišnici zaprte osebe. V kaznilnici in jetnišnici utegne biti približno 800 oseb.

m Izkaz prometa tu-in inozemcev v hotelih in prenočiščih ter zasebnih stanovanjih v mestni občini Maribor za l. 1924. V letu 1924 je bilo: Zglašenihih in edglašenihih tu-in inozemcev v hotelih in prenočiščih 20.599, zglašenihih tuzemcev v zasebnih stanovanjih 7.454, oglašenihih tuzemcev v zasebnih stanovanjih 5.050, zglašenihih inozemcev v zasebnih stanovanjih 1.499, oglašenihih inozemcev v zasebnih stanovanjih 1.787.

m Darovi za Protituberkulozno ligo. Darovali so: dr. Weigl, zdravnik pri Sv. Trojici 100 D, dr. Hrovat, zdravnik v Ormožu 100 D, notar Fr. Košenina v Gor. Gradu 100 D, notar Hinko Požun v Gor. Radgoni 100 D, notar dr. Iv. Stojan v Ljutomeru 50 D, dr. Silv. Brandien, zdravnik v M. Soboti 50 D, notar Rud. Kramer, Dol. Lendava 50 D, notar Matija Marinček, Šoštanj 30 D, notar M. J. Sorli Šmarje 10 D, notar Avg. Kolšek, Marebneg 25 D, notar Stupica, Sv. Lenart 10 D, notar Bratkovič, Ptuj 10 D, dr. Heiss, zdravnik Ormož 10 D, Josip Waidacher, trg. Maribor 25 D. Vsem darovalcem prisrčna hvala.

m Mestno kopalnice ostane radi čiščenja parnega kotla do 3. februarja zaprto.
 m Svinjski sejem v Mariboru 23. Jan. Dogon 62 svinj. Povprečne cene: prasci 7-9 tednov stari 200-225 din., 3-4 mesece stari, 300-350 din., 5-7 mes. stari 625-700 din., 8-10 mes. stari 890-870 din. 1 leto stari 1375-1625 din., 1 kg mrtve teže 17.50-21.25 din. Prodanih 26 komadov, kupčija slaba.
 m Grajski kino predvaja od dures pondeljka do vključno srede drugi del velikanskega vefilma Grbavec od Nore dame.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Ponedeljek, 26. jan. Zaprto.
 Torek, 27. jan. Zaprto.
 Sreda, 28. jan. »V vrtincu«. Ab. B.
 Četrtek, 29. jan. »Sladkosti rodbinskega življenja«. Ab. C (kuponi).
 Pri čaju. Prihodnja premijera v drami bo soboto dne 31. jan. Vprizorila se bo moderna veseliga »Pri čaju« od K. Svobode v prevodu in v režiji g. Železnika. V glavnih vlogah bodo nastopili ga Gabrijelj-Bulogova in gg. Železnik in Kovič.
 Raž. Svetosavske proslave, ki se vrši v torek 27. jan. bo predstava, ki bi imela sicer biti tega dne, v sredo 28. tm.

Sokolstvo.

Občni zbor Sokolskega društva v Mariboru.

V nedeljo popoldne sta ob rečeni uri res došla v gostilno dva nepoznana agenta, ki sta vlekla na ušesa pogovore došlih Radvančanov, kojih je bilo jako malo. Iz teh pogovorov in iz pičlega števila vdeležencev sta spoznala, da tu ne bodeta nič opravila, zato sta jo kmalu po francosko odkurila. Napovedani šhod se ni vršil. Pozor na te agente, dajte jih nadzorovati in če je dan pogoj, takoj v zaščito države aretirajte! Lepak se naj predloži kot dokaz zlega namera.
 Včeraj dne 25. tm. se je vršil v Narodnem domu občni zbor Sokolskega društva v Mariboru.

O delovanju smo obelodanili, že v zadnji številki nekaj podatkov, ki smo jih posneli po vestniku »Naš Sokolski dom«, kateri je izšel tik pred občnim zborom. Občni zbor je polekel pristržno in v pravem sokolskem duhu. Otvoril in vodil ga je podstarosta dr. Boštjančič, ki se je v pozdravni besedi spomnil sokolskih pokojnikov minulega leta, narkar je izročil v debato poročila funkcionarjev. Vsa poročila so bila sprejeta z odobravanjem in prejšnji odbor je dobil absolutorij. Sklenjeno je bilo, da se čla-

narina poviša na 40 din. Nato je bil soglasno izvoljen sledeči odbor:
 Starosta br. dr. L. Boštjančič, podstarosta br. Rado Lenard, načelnik br. Marčan, načelnica s. Nabergojeva, odborniki bratje: B. Milost, I. Medvešek, J. Bratož, J. Ješovnik, Nace Vidmar, dr. B. Mihačič, J. Jenko, V. Gruntar, E. Vrtovec, Fr. Mačus, J. Hren in Bog. Slachta ter s. V. Leskovarja. Namestnika: br. Burčič in Ilich, preglračunov br. Hvalec in Kováč. V razne odseke so bili izvoljeni po večini isti, ki so jih vodili že lani. Občni zbor je bil v dveh urah zaključen.

Kultura in umetnost. Angelo Cerkevnik, v »Vrtincu«

Tragedija v sedmih slikah. Režija in inscenacija: Valo Bratina.
 Cerkevnik je skušal v svoji tragediji analizirati strast zrelih ljudi, motiv, ki je v moderni dramatikii jako priljubljen in ki so mu posvečali najsilnejši duhovi od Ibsena in Strindberga preko Wedekinda do najnovejših vso dramatičnega ustvarjanja. Žena, ki jo je naš avtor postavil za glavno junakinjo svoje tragedije, ima resnično nekaj potez Strindbergovih in Wedekindovih žensk. Njena strast je koraj tako primarna, kljubujoča in razuzdana kakor strast Lule, tajinstvenega »duba zemlje« v ženski podobi. Koketa, ki gre iz naročja v naročje, se zaljubi v lahkoživeca zobozdravnika, ki pa vidi v njej le igračko in jo cinično požene v objem njenega nekdanjega snubača. Ta možka brezobzirnost, ki pa je naravna posledica onih istih nazorov o razmerju med moškim in žensko, ki jih ima ona sama, vzbudi v tej ženi obupen odpor; zdi se nam za hip, da se bo zdaj vzravala kvišku in ozdravela. Toži ne! Vrtinec strasti jo zavrti znova in vrže v bordel, iz katerega vodi pot v ječo. Odtod jo reši njen mož in vzame kot spokorjenko domov. Domenita se za skupno smrt. Medtem ko mož izpije strup, spusti žena skodelico iz rok in preko trupla mrtvega moža odhiti v beznice, da zaključi življenjsko pot kot najbednejši izvirček ženstva... Njen mož je docela drugačna natura. — Misllec je; zdi se nam, da ga je sama sebičnost, a ta je le krinka nadčloveški dobroti. V tega moža je avtor postavil svoj ideal človeka in ga razvil mestoma nedosledno, v celoti pa mogočno in učinkovito. Je mož-značajki se semantja pogrezne v vrtince strasti, iz katerega ga

rešita in odrešita močna volja in silen intelekt. Dasiravno ga je pisatelj obsodil na smrt in prisodil navidezno zmago ženski — zlu, ki odtrudimfira na duo življenja, imamo vendar vtis, da je resnično zmago odnesel mož, ki je premagal samo smrt. V živinozdravniku je avtor podal zoprno možko kreaturo, v katere zahrbtnosti tiči več izprijenosti nego v lahkoživcu zobozdravniku. Neprestano kresanje teh četrvero značajev, ki butajo drug ob drugega v najprihvarnejši človeški strasti — seksusu — je tisti vrtinec, ki nam ga je pokazal Cerkevnik v svoji tragediji.

Delo samo ima sicer razne slabosti, v celoti pa je krepko in sugestivno. Črtanje predolgih dialogov mu je bilo le v korist; še vedno je v njih nekoliko prevle modrovanja in tiste razpredenosti v dikciji, ki spada v novele, ne pa v dramo, zahtevajočo kar najbolj zgoščen in krepak slog. Ni mogoče reči, da bi bil potek dogajanja v posameznih situacijah dolgočasen; intenziteta se stopnjuje od slike do slike, kar je dokaz, da ima avtor gledališki instinkt in ame gledalca pritegniti na oder. — Gospod Bratina, ki je tragedijo zrežiral in insceniral, je pokazal že dovolj priznano spretnost in umevanje sodobnosti na oder; njegova inscenacija je nudila tudi topot preproste, vendar pa efektne slike, ki so dale tragediji močno odrsko obeležje. Vlogo žene je igrala ga Bukšekova s popolnim umevanjem in z vervo najboljših svojih vlog; kljub številnim prehodom je bila od začetka do konca na višini. G. Bratina je zadel v vlogi moža odtenke človeške slabosti in nadčloveške volje, ki ga je vodila vedno višje, dokler ni zrasel skoraj v simbolično posebljenje ideala. Mislimo, da je avtor našel v g. Bratini najboljšega kreatorja te svoje dramske osebnosti. G. Grom je podal v ljubimcu žene krepko figuro brezbriznega lahkoživeca in ženskarja, zelo pa nas je vzradostil nastop g. Škerla, ki je pokazal v vlogi zapeljivca (živinozdravnika), da veliko zmere. Njegova igra je bila jako sugestivna in bi jo želeli še večkrat videti.

Lahko mirno rečemo, da je vprizoritev te slovenske novitete časten uspeh mariborske drame. Premijera je bila dobro obiskana. V gledališču je vladalo animirano razpoloženje, ki se je stopnjevalo od slike do slike. Po drugi sliki so avtorja poklicali na oder in mu priredili ovacije. Dobil je tudi venec v znak priznanja in pozornosti.

x Podkrajšek Čitanka za obrtna učilišča. V kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani je izšla šolska knjiga »Podkrajšek Čitanka za obrtna učilišča«.

Mestna študijska knjižnica.

Kratka kronika za leto 1924.

Študijska knjižnica v Mariboru je dopolnila s 31. decembrom 1924 drugo leto svojega delovanja kot javne, splošnosti namenjen kulturni zavod. Ker razmere ne dopuščajo, da bi izdala posebno tiskano poročilo o minulem poslovnem letu, bodi vsaj na tem mestu povedano v najširših obrisih, kako je knjižnica nastala, kako se je organizirala in kaj nam kaže njena statistika.
 V začetku 19. stoletja so nekateri slovenski rodoljubi osnovali »Zgodovinsko društvo« s sedežem v Mariboru, Drašto, ki je pričelo delovati l. 1903, si je nadelo nalogo, da raziskuje zgodovino in narodopis slovenske Štajerske. Razen tega širokega programa je imelo že izpočetka pred očmi tudi prepotrebno načrt, zbirati gradivo za znanstveno knjižnico (kakor tudi za arhiv in muzej) ter ga osredotočiti v Mariboru. Kakor znano, je izdajalo in že izdaja »Zgodovinsko društvo« tudi »Časopis za zgodovino in narodopisje«, ki zavzema ugledno mesto v naši zgodovinski literaturi. Duša tega društva je profesor bogoslovja g. dr. Fr. Kovačič. Številni slovenski izobraženci so darovali društvu za njegovo knjižnico cele zbirke knjig ali pa so jih zapustili testamentarično po smrti. Najprej je dal vzgled prvi predsednik »Zgodov. društva« Matej Slekovec, ki je kmalu po ustanovitvi umrl in zapustil društvu vso svojo knjižnico. Tako je število knjig raslo od leta do leta in z njimi so se polagali temeljni zidovi sedanje Študijske knjižnice.

Knjižnica »Zgodovinskega društva« je bila znatno izpopolnjena po prevratu l. 1918. Več mariborskih javnih knjižnic je vsled novih političnih razmer ostalo brez gospodarja. V varstvo jih je prevzelo vodstvo »Zgodovinskega društva«. Sem spada predvsem knjižnica »Theater und Kasinoverein«-a, ki pa je društvo žal ni moglo prevzeti tako, kot je bila pred prevratom, ker so v kritičnem času izginile iz nje številne knjige ali posamezni zvezki in jih še danes ni nihče vrnil. Zlasti so trpeli razni časopisi (revije). Ker ni bilo mogoče kompletirati posameznih letnikov, je moralo vodstvo medtem že organizirane knjižnice izločiti mnogo sicer pomembnih revij; v večini slučajev namreč kljub vstrajnemu iskanju ni bilo mogoče manjkajočih številki kupiti.

L. 1922 je bil priključen tej knjižnici tudi del magistratne knjižnice; tega le-

Ucite se strojepisja in stenografije! Zasebni ucnj zavod ANT. RUD. LEGAT, Maribor, samo Slovenska ul. 7, tel. 100

Skleda predpustnih krapov.

Motto: Ne hudaj se nad oso, če jo, ni pa božja volja, če lažeš sate piči. Ko osa pika, vrši voljo božmemu sebi in drugim.

Ko smo ob prevratu rušili vse, kar je bilo tujega, smo odpravili tudi bordele. Ker pa ne moremo biti brez takih naprav, so nam priskočili na pomoč naši mladi dramatikii: vedno pogosteje imamo bordele na gledališkem odru.

Da bi se v državi SHS preprečila neobjektivnost s strani gledaliških intendantov, ravnateljev, podravnateljev in drugih »merodajnih«, je sklenil Umetnostni oddelek, da se v bodoče postavi med kvalifikacijske pogoje naslednja točka:

— Prosilec mora predložiti zdravniško spričevalo, da se je podvrget operaciji in postal evnuh.

Kako pobijamo žezmerno število društev? — Osnovali smo društvo za boj proti društvom. Čez nekaj časa je nastal razcep in smo dobili dvoje društev za boj proti društvom. Vsako teh je ustanovilo odseke, ki so na najboljši poti, da postanejo samostojna društva.

— Kaj mislite o »Veroniki Deseniški«? — Mislim, da je Veronika rada jedla klobase, česar Zupančič ni povedal, kar pa so opazili njegovi kritiki in pristavili, da je bilo to velikega pomena za razvoj njene tragedije.

— Zakaj Maribor, glavno mesto štajerske oblasti, ni proslavil Meškovega

jubileja, ko je vendar celo Slovenji Gradec počastil štajerskega pisatelja?

— Ker se je prav tiste tedne selil prosvetni oddelek iz Ljubljane v Maribor in je bila vsa domača prosveta na dopustu. To se je poznalo tudi gledališču, ki je pošiljalo svoje Muze na izprehod in jih nadomeščalo s »Tremi mladenkami« in z »Narodnim poslancem«. kaj bi počela Meškova sramežljiva Muza sama?

— Kaj sodite o naši gledališki kritiki? — Jako optimistično, gospod. Je na najboljši poti, da popolnoma vtihuje, kar je prvo veselo znamenje, da je začela postajati resna in — kritična.

— Ali ste tudi Vi mnenja, da naša drama nima programa, kakor trde kritiki?

— Tudi. Kajti kako bi ga neki imela, ko ga pa imajo kritiki. Ali ne vidite, da so napravili iz njega bradlje. Na bradljah se namreč lahko postavite z nogami kvišku, pa vam ljudje ploskajo.

— Veste, kaj pripravlja ravnatelj naše drame?

— Morda kak nov »Onstrane! — Kaj šel »Onstrane« ima dvoje cseb, kar sedaj ni več moderno. Odkril pa je nekje dramo v osmih slikah, v kateri nastopa samo ena oseba, pa še od te vidimo zgolj njeno senco.
 — Kako se pa imenuje ta drama?
 — Tostran gledališke blagajne.

— Ja, ta šmentana opera. Malo, preklicano malo nam nudi. Kaj pravite — kdo je kriv?

— Opera ni kriva, ljudje tudi ne; kjer pa niso krive niti stvari niti ljudje, tam se začena božja volja.
 — Slaba tolažba za nas abonente, kajti božjo voljo imamo lahko zastonj.

— Ste bili že pri »Trubadurju«?

— Nikoli več. Prosim vas: povojni ljudje nismo za tako romantiko. Kako zaljubljeno dramo še lahko poizkusiš, kako se obnese v praksi; ko sem pa snoči napravil najpreprostejši poizkus s trubadurjem na ulici, me je zgrabil stražnik za ramena in odvedel na stražnico. Pravim: naša opera ne zna iti z lohom časa!

— Gospodična, zdaj pa vem, koliko ste stari!

— Vam je morda povedal moj učitelj? — Ne, ker prihajate od predstave »V vrtincu«.

— Kakega mnenja ste Vi, gospodična, o strogo moralni strani Cerkevnikove drame?

— Kaj pa mislite o meni, gospod? Jaz sem zboristka Narodnega gledališča.

— Kaj skupnega imajo Grohar in »Groharjeveci«?

— To, da je Grohar že okostenjak, »Groharjeveci« pa so okosteneli.

»Veste«, mi je rekla ondan gospa, ki je obiskala zadnjo umetnostno razstavo v Mariboru, »najbolj so mi ugajali Zagarjevi ženski akti«. Premoril sem oblo gospo z zadnje strani in se preveril, da ima prav. Kajti ženski okas ima vedno točne proporcije.

— Ti, ali nismo nekoč plesali v prid Umetnostnem paviljonu v Mariboru?

— Kaj v Mariboru! To je bila japonska noč, za japonsko umetnost.

— Kako pa sedi japonska umetnost v Mariboru?

— Toliko kot Umetnostni paviljon, prijatelj. Deficit lahko plačujejo razstavljalci brez paviljona.

— Kaj pa mariborski pesniki. Jih imamo kaj?

— O, že. Toda samo spomladi v parku.

— Gospod profesor, gotovo ste mnenja, da bi bilo treba »Ljudski univerzie več dramatičnosti, smotrenosti. Kaj bi Vi najbolj želeli?

— Slušateljčev.

Beleška s poljudnega predavanja o vzgoji v »Ljudski univerzici«:

Psihološka finesa, kajneda, abstraktnega, metafizičnega karaktera, adekvatna psihilne determinaciji, a dinamična, kajneda, emanacija entelehije... Cogito, ergo sum...

— Kaj pa je z Ignotusom, ki je pisaril v neki mariborski list? Čisto je utihnil.

— Postal je prvič in zadnjič v življenju dosleden in je storil to, kar mu je velelo njegovo ime!

— Ali »Dom ubogih« že gradi hišo?

— Ne. Za sedaj se še ubogi zbirajo na društvenih sejah.

— Pri vas v Mariboru je stanovanjsko gibanje zelo živahno. Če berem vaše liste...

— No, da, gibanja ne manjka. Le... le... oprostite — stanovanj je vedno manj. Zbog živahnega gibanja se jedva gibljemo v prenapolnjenih sobah.

— Nič Vas ni videti na plesih.

— I, kaj hočete: imamo volilni ples.

— Kaj ste nemara kandidat?

— Tega ne, ali moj delodajalec je kandidat. Zato pa moram plesati tako, kakor on gode.

Da ne boš, čitatelj, zaman odpiral ust češ kdo si PPP, ki skruniš delopust, — no, dva PP, to še gre nam v »gust« — naj ti povem: Sem PUSTI PUSTU

PUST

ta je izročilo svojo knjižnico tudi »Muzejsko društvo«. L. 1924, ko je bil lavantinski diocezijski muzej priključen mestnemu muzeju, so njegovi knjižni zakladi prešli v varstvo naše knjižnice, pri čemur je ostala lastninska pravica nedotaknjena.

Študijska knjižnica je v minulem letu nepričakovano vzrasla. Število obiskovalcev je poskočilo na 8440 (v primeru s približno 1800 leta 1923.), ki so si izposodili 11.632 del (proti 2592 leta 1923.). Pri tem pa niso vštete knjige, katere so se izposojevale samo za uporabo v čitalnici, ker vodstvo vsled pomanjkanja osebja ne more voditi natančne evidence o takih izposojalcih. — Dnevna frekvenca, ki se je l. 1923 gibala med 5—15 oseb, se je tekom l. 1924 povzela minimalno na 35 in maksimalno na 67 oseb. Od izposojenih knjig gre približno ena tretjina na znanstvena dela, ostalo pa na knjige leposlovne vsebine. Knjige, in sicer izključno znanstvene, so se razpošiljale tudi izven Maribora bivajočim zanimivim interesentom, tako na pr. v Ptuj, Fram, Sv. Lenart, Prevalje, Murska Sobota, Ljubljana in Beograd.

Zelo dobro rabi naša knjižnica tudi državnim oblastim, ki so tekom minulega leta, često prosile za razne knjige, liste in pojasnila.

Dohodki so znašali v l. 1924 din 52.585 in sicer: Dotacija mestne občine 20.000 din, kot reden in 22.000 din, kot izreden kredit; prostovoljni darovi 4100 din, in pristojbine za izposojevanje knjig na dom 6485 din.

Od pravkar omenjene skupne svote lanskega leta obogatila se naslednje število knjig: podarjenih je bilo 2424 knjig, dolžnostnih izvodov je prispele 169, nakupilo se je 1052 in zamenjalo 69 zvezkov. Semkaj pa niso vračunani letni periodični časopisi, ki jih je knjižnica sprejela. Všet je lep knjižni dar, ki ga je podaril še za življenja sedaj je pokojni mecen »Študijske knjižnice« gosp. dr. Pavel Turner in ki šteje 646 zvezkov. Ni še všteti drugi del njegove knjižnice, ki leži v Mariboru in katerega bo knjižnica prevzela, kakor hitro bodo oblasti zaključile zapuščansko razpravo. Turnerjeva velika zbirka, ki jo tvorijo večinoma prav dragocene in pomembne knjige, je dobila v knjižnici posebno mesto, ki v trajen spomin na velikodušnega dobrotnika nosi nadpis: »Bibliotheca Turneriana«.

Za vezavo knjig se je izdalo 4120 dinarjev. Naj ob tej priliki omenimo, da so izposojevalci — z redkimi izjemami — pokazali, da se zavedajo zunanje vrednosti knjige in so temu primerno varujejo pred poškodbami.

Tekom lanskega leta je dobilo knjižnično vodstvo več ponudb za nakup zasebnih knjižnic. Kupilo je samo ene izmed njih in sicer za 4000 din., druge pa je moralo žal vsled pomanjkanja finančnih sredstev odkloniti, dasi so bile med njimi knjige, ki bi izpolnile marsikatero vrzel v posameznih panogah študijske knjižnice.

Študijska knjižnica ima za mesto Maribor visok kulturni pomen. Ze zdavnaj se je pojavljala težnja, da imej vsako mesto svojo knjižnico, ki bo dostopna vsemu prebivalstvu in bo hkrati nekak posvetovalnica v znanstvenih, ljudsko-izobraževalnih in duševnih zadevah vobče. Tako je n. pr. v drugem stoletju po Kr. imelo vsako večje mesto v Palestini svojo javno knjižnico. Za časa, ko so v Španiji vladali Arabci, se je zdela samo ob sebi umevno, da mora vsako mesto imeti mestno knjižnico. Mrgo pozneje so posnemali te vzglede Francozi, Angleži, Nemci in Amerikanci. — Ona mesta, ki nimajo vseučilišnih knjižnic, in ki tedaj nimajo vodilne vloge v splošni ljudski izobrazbi, naj na drug način in v skromnejšem obsegu skrbe, da bodo lahko dobili njihovi ukaželjni, k napredku stremeči prebivalci, zadostno duševno brano in sicer v lahko dostopni obliki ter brez posebnih žrtev. V Mariboru se je ta kulturna zahteva uresničila, odkar smo dobili Mestno študijsko knjižnico.

Treba je izreči vso hvalo onim dalekovidnim možem, ki so že pred četrtoletja položili prve temelje naši današnji študijski knjižnici in ki so jo neumorno gradili do danes.

D. Žunkovič.

Kredite za male obrtnike.

V današnji splošni gospodarski krizi je zelo prizadet tudi mali obrtnik. Zakaj in kako, o tem ni treba izgubljal besedi. Tem bolj je treba pozdraviti vsako pomoč, ki se mu nudi s te ali one strani. Na inicijativo Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani je Narodna banka odprla malim obrtnikom kredite, ki bodo nedvomno v mnogih primerih rešili obrtnikovo produkcijo, ker bo blagodejno vplivalo na vse naše gospodarsko življenje.

Pod kakimi pogoji in na kak način lahko dobi mali obrtnik ta kredit, nam kaže okrožnica Narodne banke, objavljamo v naslednjem v celoti in iz katere bo lahko vsak interesent posnel vse, kar ga zanima.

Do tistega časa, ko bo osnovan Savez obrtnih zadrug ali njemu slična ustanova, kateri bi Narodna banka odredila kredit za eskont obrtniških menic, kakor določa zakon o Narodni Banki, želi banka nuditi malim obrtnikom možnost, da se morejo po izkazani potrebi poslužiti pri Banki meničnega posojila do 5.000 Din. na menico s tremi podpismi. — Celokupna vsota takih posojil, dovoljena obrtnikom v okrožju filialke v Ljubljani, ne sme presežati 500.000 Din. v okrožju filialke v Mariboru po 300.000 Din.

Pogoji za podelitev teh posojil so:

1. Obrtnik, ki želi posojilo pri Narodni Banki, mora imeti vpisano svojo firmo pri zbornici in more samostojno izvrševati obrt najmanj tri leta.
2. Prošilec posojila se ima obrniti s pisмено prošnjo na Narodno Banko (odnosno na oni bančni sedež, v katerem področju se nahaja).
3. V prošnji morajo biti navedeni sledeči podatki:
 - a) katero obrt izvršuje in od kedaj,
 - b) navedba in opis premoženjskega stanja,
 - c) zakaj potrebuje posojilo in koliko in
 - d) imena in natančni naslov onih, ki bodo menico podpisali.

Prošilec posojila mora oddati prošnjo svojemu združenju, zadrugi ali korporaciji. Udruženja, zadruge, korporacije, bodo poslale te prošnje bančnemu sedežu, v katerem področju se nahaja prošilec, z izjavo o tem, ali je proslcu občriti posojilo ali ne.

Te izjave so na Narodno Banko neobvezne in so samo informativnega značaja.

3. Na bančnem sedežu se bodo prošnje ocenile, ali se naj po vrsti poslovanja in izkazani potrebi izda posojilo ali ne. — Ako je mnenja, da bi se z ozirom na poslovanje moglo dati posojilo, tedaj bo bančni sedež, za primer, da mu prošilec ni znan, zahteval še dve informaciji. Na podlagi zbornične izjave, informacij in osebnega znanja, bo eskontna sekcija sklepala, ali se sme posojilo dati ali ne. Sklep sekcije o tem, da se posojilo more dati, mora biti soglasen.

4. O storjenem sklepu obvešča bančni sedež proslca posojila neposredno. Ako se odobri posojilo, zahteva, da predloži proslca menico z eskontno listo. Menice ne smejo biti izstavljene na daljši rok od 92 dni in morajo imeti najmanj tri podpise.

5. Prošilec posojila sme biti podpisan na menici poljubno, t. j. ali kot izstavitelj ali kot akceptant ali pa kot predlagatelj.

6. Ostali podpisni smejo biti tudi od privatnih oseb.

7. Te menice se bodo izplačale v najmanj 5. enakih trimesečnih obrokih, to je vsake tri mesece po 20% od prvotne svote posojila.

8. Prej nego obrtnik ne izplača celokupnega dolga pri banki, se mu ne sme odobriti novega kredita.

9. Posamezni obrtnik sme biti pri teh menicah posredno obvezan največ do 10.000 Din., to je, sme biti na menici do te svote žirant.

10. Bančni sedež bo poslal obrtni zbornici v katere okolišu se nahaja mesto, kjer je sedež, seznam vseh večjih mest v teritoriju sedeža.

Za naše razmere še velja to-le: Obrtnik mora imeti svojo tvrdko prijavljeno pri Trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani in voditi tvrdko samostojno najmanj tri leta. Prošnja je treba nasloviti na podružnici Narodne banke v Mariboru (kjer se dobe blankete in tudi druga pojasnila). Prošnja pa se ne predloži naravnost banki temveč obrtni zadrugi, ki jo bo predložila zbornici in šele zbornica jo pošlje podružnici Narodne banke.

Xavier de Montepin: Skrivnost rdeče hiše.

Roman iz francoskega življenja. 44 Zdravnik, ki ni slutil, da Marija tako jasno umeva svoj položaj, je v zadregi skočil kvišku in hotel spraviti odgovor na kak daljni ovinek.

Marija pa je to spoznala in mu je rekla krepko:

— Gospod, vprašam vas, koliko dni še prisojate mojemu življenju? Inam važne vzroke, da vas vprašujem o tem, povejte mi tedaj resnico.

— Toda gospa, — se je opravičeval zdravnik v zadregi — bodite prepričani, da se motite, Res je, da ste bolni, toda ne nevarno in bi vam utegnulo vznemirjenje škodovati. Zame ni dvoma da vas bomo rešili.

— Doktor, — je rekla bolestnica resno, — vi mislite, da sem kot žena, ki že stoji na pragu smrti, preslaba, da bi prenesla resnico. Hvaležna sem vam, da ste toli obzirni z menoj, vendar pa je prevelika obzirnost odveč; Vem dobro, da je zame vse končano, vzlic temu pa nič ne trepetam pred to resnico. So pa razlogi, radi katerih bi želela, da ne bi odšla tako nepričakovano s tega sveta. Koliko dni še mi prisodite?

— Gospa, tega vam ne morem povedati.

— Ne.

— Zakaj ne?

— Ker lahko Bog stori čudež.

— Prav imate, lahko stori, če bo hotel. Vendar pa mi, ne oziraje se na to možnost, lahko poveste, kako dolgo še utegne trajati moja bolezen? Zelo bi vam bila hvaležna, če bi ustregli moji želji.

Zdaj se zdravnik ni mogel več obotavljati.

— Gospa, — je dejal tiho — še štirinajst dni.

— Štirinajst dni, — je šepetaje ponovila vdova.

— Da, gospa, ne držnem si prerokovati več.

— No, to je več nego sem pričakovala. Ali ste prepričani, doktor, da se ne motite?

— Ne motim se.

— Ali bo ostal moj duh do zadnjega veder?

— Bo ostal.

V tem trenutku je vstopila Margerita in zdravnik, ki je z veseljem pozdravil njen prihod, ker je lahko zaključil neprijeten razgovor, se je naglo poslovil in odšel.

Margerita je obsula materino posteljo s svežimi cveticami.

— Objemi me, — ji je rekla mati, — objemi me, dragi otrok.

Ko jo je hčerka objela, je mati nadaljevala:

— Dolgo sem kramljala z zdravnikom. Rekel mi je, da moja bolezen ni veliko boljša. Sedaj vem za sigurno, da ne bo dolgo trajala.

— Ne dolgo, praviš?

— Ne.

— Kako dolgo pa?

— Največ štirinajst dni.

Margerita je veselo zaploskala z rokami.

Mati pa jo je pogledala s širokim pogledom in rekla mirno.

— Čez štirinajst dni boš samo tukaj, moje ubogo dete...

XXIII. Zadnji razgovor.

Tega dne popoldne je prišel v obisk grof de Ferney. Med potjo je vsaj dvajsetkrat ponovil besede:

— Danes pa moram govoriti!

Nemara pa bi bil tudi danes molčal, ako mu ne bi bila priskočila na pomoč vdova sama.

Bolnica je sedela v naslonjaču pri kamninu, v katerem je tlelo nekoliko ognja. Mršave, ostre črte nekoč tako zalega obraza so ji dajale mrtvaško podobo.

Zdela se je, da se je vse njeno življenje zbralo v mrzličnem pogledu velikih oči, iz katerih je odsevalo žarenje smrti.

— Kako vam je danes, moja uboga prijateljica? — je vprašal poveljnik.

Glasovir, dobro ohranjen se po ceni proda. Ogljed dnevno od 12. do 14. ure. Meljska e. 40, desno. 182

Krepak deček se sprejme v uk v trgovino Albina Novak, Maribor, Glavni trg 18. Opel-dan prosa hrana. Istotam se proda železen mlin s pogonskim kolesom za disave, sladkor itd. 208

Absolventinja trgovske šole je mesto praktikantije. Ponudba prost pod »Absolventinja 174. 210

Margerita je bila navzoča; smejala se je in bila skoraj da vesele volje.

Marija je odvrnila.

— Nekoliko boljše, veliko boljše.

Mlada deklica pa je koj pristavila:

— Ah, veste, gospod grof, kako sem srečna. Zdravnik je nocoj rekel materi, da njena strašna bolezen ne bo dolgo trajala, da bo čez štirinajst dni konec.

— Res je, — je dejala gospa Chesnel, — čez štirinajst dni —

Grofa Ferneya je ta varljiva nadeja popolnoma osupla. Marija se je obrnila k Margeriti in ji rekla:

— Dragi otrok, pojdi na vrt in se zabavi s cveticami; hotela bi spregovoriti z gospodom grofom o nekaterih zasebnih rečeh.

— Ali boš me kmalu poklicala nazaj, mati?

— Prav kmalu; zdaj pa le pojdi, hčerka.

Kakor hitro so se za dekletom zaprla vrata, se je vdova obrnila h grofu, kateremu se je brala z obraza globoka bolest in vznemirjenost.

— Slišali ste, — je rekla — dasi ne verjamete, da bo bolezen čez štirinajst dni minila.

Tedaj pa je dostavila po kratki pavzi:

— To namreč pomeni, da bom čez štirinajst dni mrtva.

Poveljnik se je prestrašil.

— Mrtva! — je vzkliknil.

— Tiho! Za božjo voljo ne, govorite glasno. Ubogi otrok!

Saj še bo imel dovolj časa, da se joka. Ko je grof hotel ugovarjati, ga je bolnica prehitela z besedami:

— Ne recite, prijatelji, da se motim, saj veste sami, da imam prav. Nisem hotela, da bi me iznenadila smrt, pa sem vprašala zdravnika in ga tolikanj moldevala, da je nazadnje ugodil moji prošnji. Torej se lahko nadejam, da bom živela še kakih štirinajst dni. Če bi mi Bog dodal še kak dan, bi to bil čudež in čudeži se ne dogajajo vsak dan.

— Zakaj vam je bilo tolikanj do tega, da izveste strašno resnico?

— Zaradi vas.

— Zaradi mene? — je vprašal poveljnik začuden.

— Da, hotela sem z vami govoriti o neki zadevi, vendar pa ne preje, dokler nisem izvedela, da moram kmalu skleniti svoje posvetne račune. Sedaj je napočil ta trenutek. Čujite me tedaj. Upam, da mi bo vaš odgovor olajšal slovo ž njo in z vami.

Poveljnik je namesto odgovora ponudil roko bolnici. — Zdi se mi, da malec slutite, kaj vam nameravam povedati?

— Je rekla gospa.

Poveljnik je prikičal.

Marija je nadaljevala:

— Gre za Margerito.

Grof je lahko zardel in odvrnil oči proč, da se ne bi srečal z Marijinim pogledom.

Gospa Chesnel je bistro opazila to zadrego, ki se ji je zdela zagonečna. Potem pa je rekla:

— Uboga Margerita, kaj bo neki iz nje po moji smrti. Vsa trepečem, ko pomislim na to, in če bi me smrt prehitela, bi bil ta trenutek nepisno grozopoln. Dobro veste, koliko sem skrbelja za Margeritino bodočnost; ah, vse to so bile prazne sanje. Tistih par tisoč frankov, kar je še ostalo od očetovega premoženja, sem potrošila za njeno vzgojo, namesto da bi jih bila ostavila zanjo. Sami veste, koliko si moram očitati žbog te svoje neumnosti. Mislila sem, da sem dobro delala, vendar pa to ni nobeno opravičilo, kajti radi tega trpi sedaj moja hči.

Kdor hoče močno državo

in pametno gospodarsko delo namesto večnih preprirov v narodni skupščini bo vrzel 8. febr. kroglicjo v

4. škrinjico 4.

Solčno stanovanje obstoječe iz 1 sobe in kuhinje ter z drugimi prikljupami. se zamenja za večje stanovanje. Ponudbe pod »Centram 10« v upravi lista. *

Na prodaj, kuhinjska kredenca in mala ledenica. Sodna ulica 15, pritl. levo. 209

Par lahkih konj na prodaj. Meljska cesta 29. 156

Namiznih jabolk

več vagonov se kupi. 206
Ponudbe na Jakob Kuntner, hotel Meran, Maribor.